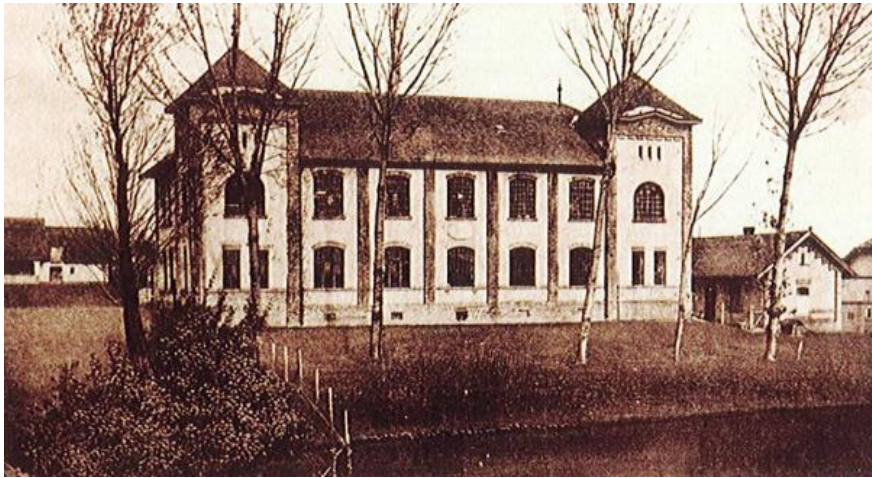

XXIV. KGYTK

2024/2025

A békésszentandrási Szőnyeggyár története

1. ábra Békésszentandrási Szőnyeggyár épülete 1924-1926 között

Ismeretterjesztő kategória

Társadalomtudományi szekció

Készítette: Biacs Ákos, 7. osztályos tanuló

Iskola: Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű

Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola, 5540 Szarvas, Kossuth u.7.

Felkészítő pedagógus neve, email-címe: Biacsné Bajusz Szilvia

Tartalomjegyzék

1. Bevezető.....	3
1.1 Bemutakozás	3
1.2 Kapcsolatom a KGYTK-val.....	3
1.3 Miért választottam ezt a témát?	3
1.4 Kérdéseim.....	3
1.5 Vizsgálati módszereim	4
2. Békésszentandrás bemutatása	4
3. A szőnyeg története.....	5
4. A békésszentandrasi szőnyeggyár.....	7
5. A Szőnyeggyár napjainkban	11
6. A szőnyeg készítés folyamata	13
6.1 A fonalak	13
6.2 A szövés folyamata.....	14
Összegzés	16
Irodalomjegyzék:.....	18
Ábrajegyzék	19

1. Bevezető

1.1 Bemutakozás

Biacs Ákosnak hívnak, a családommal Békésszentandrásan élek. A szarvasi Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola hetedik osztályos tanulója vagyok. Legkedvesebb tantárgyam a fizika, de nagyon szeretem a történelmet is. Középiskolai tanulmányaimat matematika vagy valamelyik természettudományos tantárgy területén szeretném folytatni. Szabadidőmben nagyon szeretek focizni és táncolni.

1.2 Kapcsolatom a KGYTK-val

Második alkalommal veszek részt ezen a versenyen. A versennyel anyukám révén ismerkedtem meg, mivel a korábbi években iskolánk más tanulóinak ő volt a felkészítőtanára. Én folyamatosan figyelemmel kísértem a munkájukat és nagyon megtetszett ez a verseny. A tavalyi verseny után úgy gondoltam, hogy az idei évben újra részt veszek ezen a versenyen.

1.3 Miért választottam ezt a témát?

Szülőfalum jelképe a Szőnyeggyár épülete. Az épület sokáig lepusztult állapotban állt a Holt-Körös partján, ám az utóbbi két évben jelentős felújításon esett át. Ezek a munkálatok az én figyelmemet is felkeltették és elkezdett jobban érdekelni a valamikori Szőnyeggyár történe. Eddig szinte semmit sem tudtam erről a nagy múltú épületről és a szőnyegszövésről. Ennek érdekében döntöttem úgy, hogy utánajárok a Szőnyeggyár és a szőnyegkészítés történetének.

1.4 Kérdéseim

Munkám során a következő kérdésekre keresem a válaszokat:

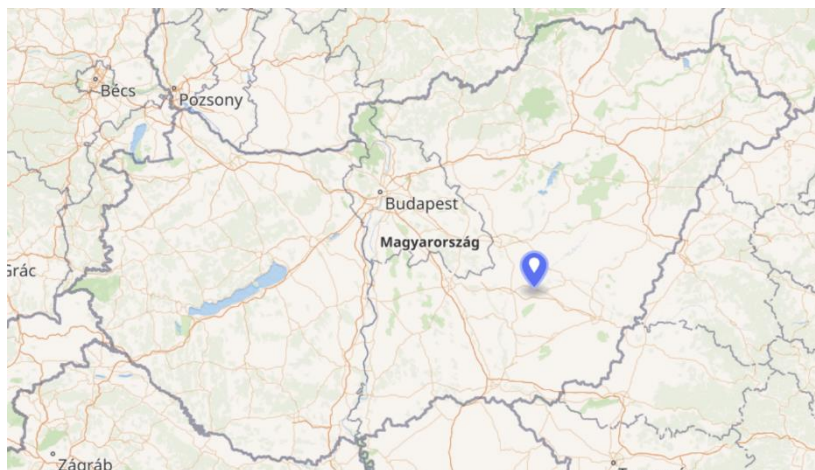
- Milyen történet rejlik a Szőnyeggyár épülete mögött?
- Hogyan változott az épület funkciója az elmúlt 100 év során?
- Milyen turisztikai hatásai lehetnek a község jövőjére nézve?

1.5 Vizsgálati módszereim

Az információ keresést a helyi könyvtárban kezdtem. Értékes helytörténeti könyveket sikerült találnom, melyek nagy segítségemre voltak az ismeretszerzésben. Ezután ellátogattam a Szőnyeggyár múzeumába, ahol interaktív módon megismerkedtem a szőnyegkészítés mesterségével és a gyártás történelmével. Az internet is nagy segítségemre volt az információkeresés folyamatában. Igazán sok érdekességet találtam a szőnyeggyártás történelmével kapcsolatban.

2. Békésszentandrás bemutatása

Békésszentandrás a szülőfalum, amely a nagy múltú településekhez tartozik. A nagyközség Békés vármegye nyugati kapuja, a Hármas-Körös partján fekszik. A közel 700 éves település már a tatárjárás idején is létezett. Napjainkban körülbelül 3300 lakója van.

2. ábra Békésszentandrás elhelyezkedése

A települést leginkább három dologgal kapcsolatban azonosítják országszerte. Leggyakrabban a Holt-Körös jut mindenkinek eszébe róla, mely igen népszerű turisztikai célpont. Másodsorban a helyben készült díjnyertes kézműves söréről is nevezetes. Azonban a valamikori Szőnyeggyár épülete vált leginkább a falu egyik szimbolikus jelképévé.¹

¹ Hévízi Róbert: *A múlt velünk él! Helytörténeti kalauz Békésszentandrásról*. Békésszentandrás, 2022. 3-7. oldal

3. A szőnyeg története

A szőnyegkészítés ősi mesterség, mely nagyon messzi múltba, egészen az ókorig vezethető vissza. Számos falfestmény és tárgyi bizonyíték van arra, hogy már az ókorban ismerték a szövés tudományát. Beni Hasszánban a Kr.e. 2380-2167 évekből fennmaradó sziklasírokban találtak falfestményeken már látható a szövőszék. Később Thot-Nefer fáraó sírkamrájában található falfestményeken a mai szövőszékekre hasonlító szövőállványt ábrázoltak, sőt, szőnyegeket is találtak. Akkoriban színezésre csak leveleket használtak.²

A görög mitológiában is megjelenik a szövőmesterség:

„Arakhné – egy kolophóni bíborfestőnek, Idmónnak a lánya. Mesteri szövőnő volt, s művészetét Athénétől tanulta, de ügyessége oly elbizakodottá tette, hogy végül versenyre hívta az istennőt. Szövetén az istenek legpajzánabb kalandjait mintázta meg, s ezen a szűz istennő úgy felháborodott, hogy összetépte a művet. ~ szégyenében felakasztotta magát, Athéné pedig pókká változtatta, hogy örökké függve kelljen szőnie. – Az Ovidius által megörökített történet egyszerű eredetmese, erre vall az is, hogy az ~ szó görögül pókot jelent. – A szövő nők vetélkedőjét Rubens és Velázquez is megfestette.”³

A legelső csomózott szőnyegek valószínűleg Perzsiában készültek. A legrégebbi szőnyeg, amiről tudunk, a Pazyryk szőnyeg (3. ábra). 1949-ben fedezték fel az Altaj-hegység (mai Mongólia) egyik domboldalában, mely 2500 éves és 1 200 000 csomóból épül fel.

² Gázsó Dóra Júlia: *A békésszentandrasi kézi csomózású perzsa szőnyeg-szövés munkafolyamatainak szókincse*. Békésszentandrás, 2013. 72-73. oldal

³ <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-ki-kicsoda-az-antik-mitoszokban-F869D/a-F86A8/arakhne-F877B/> (2024.11.12.)

3. ábra Perzsa szőnyeg

A középkorban Európában kizárólag Spanyolországban készítettek kézi csomózású szőnyeget.

A kis jégkorszak beköszöntével, sokkal több szőnyegre volt szükség. A levantei kereskedelmi útvonalnak köszönhetően Közel-Keletről rengeteg szőnyeget hoztak be Európába. Az emberek rajongani kezdtek értük, a padlót és a falakat díszítették velük.

Aztán a Viktoriánus korban az előkelőségek valóságos szőnyeg-forradalmat robbantottak ki. Hatalmas szőnyeget készítettek, melyekkel a kastélyaikat díszítették. A hagyományos mintákat társították családi címerekkel, jelképekkel. A perzsa szőnyeg ekkor vált „különlegessé” és lett a jómód és a jó ízlés jelképe.

A 19. században a Világkiállításokon Bécsben (1873,1890) és Párizsban (1878) bemutatott keleti szőnyegek egy óriási fellendülést váltottak ki, mely az első szőnyegüzlet alapítását követte Európában. Még a szőnyeg luxuscikknek számított, csak a nemesség és az új középosztály engedhette meg magának. Száz évvel később, körülbelül 1984-től a gazdasági visszaesés Iránban a szőnyeg áresését is magával vonta, miszerint megfizethető lakberendezési tárggyá vált. Ennek megfelelően igen széles ma az ajánlat. Az olcsóbb egyszerű szőnyegtől a varázslatos kézzel fonott kincsekig.⁴

⁴ <https://www.naintrading.hu/keleti-szonyegek/history> (2024.11.12.)

Az elmúlt száz évben a szőnyeggyártás Magyarországon is kiteljesedett. Nagyon sok magyar városban alapítottak szőnyegkészítő üzemeket, de mindegyik közül kiemelkedett a békésszentandrási.

4. A békésszentandrási szőnyeggyár

Mi a közös a magyar Parlamentben, Sándor palotában, a washingtoni Fehérházban és a Windsori Kastélyban? Mindegyik lenyűgöző épületet békésszentandrási szőnyeg díszíti. A szőnyegkészítést az első világháború után egy Erdélyből – valószínűleg Székelyudvarhelyről – áttelepült Farkas házaspár mutatta meg a helyieknek a mesterséget. Farkas János és a felesége, Strassner Vilma a szőnyegkészítés mestere volt. A falubeliek csodálták a kicsit sem egyszerű szőnyegszövés művészetét, aztán maguk is tehetségesnek bizonyultak. Farkas Jánosné első tanítványa a helyi lakos, Bíró Erzsébet volt (4. ábra). Ezután megalapították az első szőnyegszövő műhelyt.

További fejlődést jelentett Bagi Alajos hazatérése Isztambulból, akit teljesen lenyűgözött a keleti szőnyegkultúra. Magával hozott néhány oszmán szőnyeget, melyek forrásként táplálták a békésszentandrási változatokat.

A perzsaszőnyeg gyártása az 1930-as években olyan magas színvonalú volt, hogy a békésszentandrási szőnyeg felvette a versenyt a keleti termékek legjobbjával is. Olyannyira megnőtt a kereslet a szőnyegek iránt, hogy a településen négy üzem működött és bedolgozókat is foglalkoztattak. Nagyon sok családanya teljesítménybérért a gyári vagy a

4. ábra Bíró Erzsébet, az első békésszentandrási szövőlány

saját szövőszékén szőtt. A helyi termékeket a világ minden tájára exportálták Bagi Alajos és Klein Ödön, budapesti szőnyegárusjő üzleti érzékének köszönhetően.

Ezt a békét az újabb világháború eseményei zavarták meg. Klein Ödön és a szőnyegkereskedése tragikus véget ért. Békésszentandrás a szövőszékek és a nyersanyagok a gyár betonpincéjében befalazva vészelték át a háborús éveket.

1945-ben az üzem cérnázó részleggel bővült és újra kezdetét vette a termelés. A központosítás természetesen Békésszentandrás sem kerület ki, 1948-ban államosították az üzemet. Bár az épületből szerencsére nem lett konzervgyár, ahogy akkoriban azt hitték. Egy év múlva beszüntették az üzem működését, csak a Textilipar által engedélyezett alapanyagokat használhatták, ami nem volt megfelelő a szőnyegszövésre.

Az 50-es évek elejére sikerült újra elindítani az üzemet, vezetője Szabados György volt, aki megalapította a faluban a Szőnyegszövő Háziipari Szövetkezetet (HISZ). Szabados Györgynek köszönhetően újra felvirágozott a gyártás, 1953-ban az ARTEX Külkereskedelmi Vállalat újra megkezdte a külföldre történő szállítást. Így újabb műhelyeket tudtak kialakítani a környező településeken (Öcsödön, Tizsasason, Endrődön és Körösladányban). Az üzem termékeit az I. Ipari Vásáron (1955) ezüstéremmel tüntették ki.

A 60-as években megint hullámvölgybe került az üzem, mivel a piacot elárasztotta a jugoszláv, bolgár és román szőnyegek. 1964-ben új vezetőket neveztek ki az üzem élére (Lackó József, Kovács Pál), akik a magas szakmai tudásuknak köszönhetően újra fellendítették az üzemet.

A 70-es évek voltak azonban a szőnyeggyár fénykora. Az 1123 dolgozó kezei által termelt szőnyeget egészen Párizsig is eljutottak. Ekkor készült (1973) az Országház számára a 160 m²-es, 16 millió csomóból álló remekmű. 12 dolgozó, két műszakban, hat hónap alatt alkotta meg ezt a perzsaszőnyeget. Ez a szőnyeg pontos mása volt a II. világháború alatt elpusztult szőnyegnek (5. ábra).

5. ábra A Parlament alsóházi társalgójában található vörös szőnyeg

6. ábra A Parlament Főrendiházi társalgójában található kék szőnyeg

A Főrendházi társalgó kék szőnyege, amely a 6. ábrán látható, Európa egyik legnagyobb (21,3x7,3 méteres) kézi csomózású szőnyege.

Érdekességgként megemlíteném, hogy 46 év után, 2016-ban úgy döntöttek, hogy a szőnyeget lecserélik, az új elkészítésére kiírt pályázatot pedig a szentandrászi szövöde nyerte el.⁵ A 70-es években készült szőnyeg pontos mása 19 hónap alatt készült el. A műhelyben hét asszony dolgozott egymás mellett a 8,3 m hosszú gigaszövőszéken, naponta 5-6 cm-t haladva (7. ábra).

7. ábra A 2018-ban elkészült új kék szőnyeg

A 80-as évek derekán a Kiváló Áruk Fórumán a Békésszentandrászi szőnyeg elnyerte a megkülönböztető jelzés viselésére való jogot. Tíz méter széles szövőszéket is üzembe helyeztek, amellyel hatalmas szőnyeget tudtak készíteni. Az egyik ilyen nagyméretű szőnyeg az Operaház számára készült. A szövöttekzet iparművészt E. Szabó Margitot Ipari Formatervezői díjjal tüntették ki. 1987-ben az üzem kiegészült gobelinszövőrészleggel, mert a termelésnek csak 1/4-ét adták a hagyományos szőnyegek. Ekkoriban a gyár 700 embernek adott munkát, de több lépésben leépítések kezdődtek. Ennek köszönhetően a központi épületet kiürítették és bezárták.

A 90-es években már csak 300-an dolgoztak itt és főleg Belgiumból és Németországból importálták a gyapjút. A szövöttekzet utódja az Art-Kelim Kft. lett. A cég továbbá is

⁵ <https://www.newjsag.hu/2018/07/26/ma-szallitjak-a-parlamentbe-a-bekesszentandrasi-szonyeget/> (2025.02.12.)

tradicionális, kézzel készített szőnyeget állítottak elő, de a túlélés érdekében elkezdtek padlászőnyeget és lábtörlőket készíteni. A cég egyre nagyobb finanszírozási problémákkal küzdött, melyet német hitelekkel próbáltak túlélni.

A 2000-es évek elején mindössze 14 dolgozót foglalkoztattak, az országban egyedül csak itt készítettek perzsaszőnyeget, főleg nagyméretűeket. Ennek köszönhetően a washingtoni Fehér Házban az elnöki dolgozó szobában és a Windsor kastély kápolnájában is találkozhatunk helyi szőnyegekkel.

Az üzem főépülete már rég nem töltötte be funkcióját, évekig elhanyagolva, üresen állt. Az ezredforduló után, ahogy más szektorokban, úgy a szőnyegszövésben is megjelent a szakemberhiány. Megszűnt a szőnyegszövő szakmunkásképzés, a legtöbb szakember vagy nyugdíjas, vagy hamarosan az lett.

5. A Szőnyeggyár napjainkban

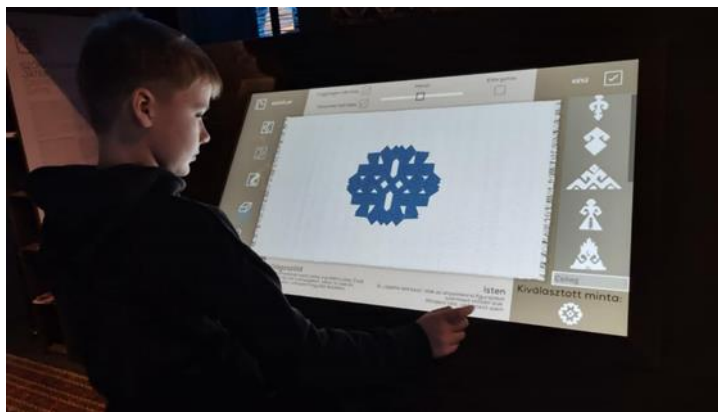
A Szőnyeggyár bezárása után az épület éveken át használaton kívül volt. Az épület egyre romosabbá kezdett válni, a környezete is rendkívül elhanyagolt lett. Békésszentandrás ikonikus épülete elvesztette a régi pompáját.

A megoldást a falusi turizmus jelentette. Izgatottan tapasztaltuk, hogy 2021 nyarán hatalmas felújításokba kezdtek, melynek eredményeként a százéves épület négycsillagos wellness-szállodaként kezdett új életet. Fontos szempont volt a felújítás során, hogy megőrizzék az épület jellegét, mivel műemlékvédelem alatt állt. Ennek eredményeként ma a Bordúr Wellness Hotel és Szőnyegmúzeum állít emléket az egykoron világhírű Szőnyeggyárnak (8. ábra).

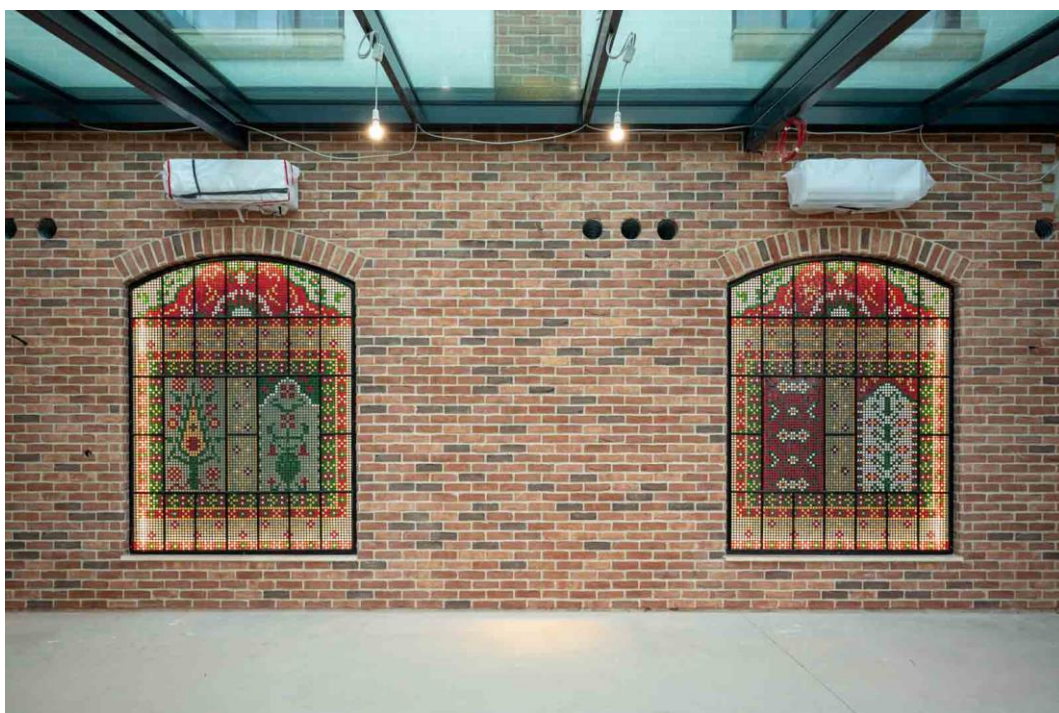
8. ábra A valamikori Szőnyeggyár épülete, ma hotelként üzemel

A múzeum nem csak a szállóvendégek számára elérhető, hanem minden érdeklődőt szívesen fogad. Közel 300 m²-en elterülő kiállítás méltó emléket állít az egykor itt dolgozó embereknek, az épületnek és az itt készített csodálatos szőnyegeknek. A kiállítás a fiatalabb korosztály számára is rendkívül érdekes, hiszen rendkívül

9. ábra Saját szőnyegminta készítése

modern és interaktív. Játékosan követhetjük végig a szőnyegszövés folyamatát és digitálisan megalkothatjuk a saját szőnyegmintánkat is (9. ábra) Az épület minden apró részletekben emlékeztet a szőnyegkészítés művészetére. Az épület belső ablakai például az Országházba készített szőnyegek mintáit idézik az eredeti ablakkeretekbe épített mozaikok (10. ábra)

10. ábra A szálloda mozaikos ablakai

6. A szőnyeg készítés folyamata

6.1 A fonalak

Az elemi szál a szőnyeg legkisebb építőegysége, mely lehet állati szőrszál, selyemszál, gyapotszál vagy egy poliészter szál.

Állati szálként a birkagyapjút használták, melyet a mi éghajlatunkon évente egyszer, tavasszal nyírják. A lenyírt gyapjút kiterítik, a széleket eltávolítják, és minőség szerint válogatják. A következő munkafolyamat a mosás. Ipari körülmények között a növényi törmelékeket savasan oldják fel. Ez a művelet csodálatosan tiszta gyapjút eredményez, viszont nagy terhelést jelent a környezetünkre. Mosás után a szárítás

11. ábra Gyapjú farkasolás folyamata

következik. Erre azért van szükség, mert a száraz gyapjú kevésbé gubancolódik össze. A mosott gyapjú tincsei össze vannak tapadva, ezért ezeket kézi vagy gépi farkasolóval bontják szét (11. ábra)

A szálak ezután a kártolóba kerülnek, ami által paplan-szerűvé rendeződik a gyapjú. A kártolt gyapjút ezután fésülik és a végeredmény egy nagy tisztaságú rendezett gyapjú fonal lesz. A gyapjúszalagokat nyújtják, vékonyítják, így szabályozzák a fonal vastagságát, tömörségét.

A fonalat színezés előtt motringokba rendezik. A színezékek lehetnek ásványi, növényi, állati vagy mesterséges eredetűek. Sokszor használtak adalékanyagként sókat, savakat, lúgokat. A színezett fonalakat bő vízzel kiöblítik, majd megszáritják és gombolyítják őket.

Békésszentandrásan festőműhely, vagy, ahogy akkoriban hívták, festőde először 1933-ban került kialakításra a főépületben. Később a festőde a szőnyegszövő üzem szomszédságában működött. Falumban kizárólag mesterséges színezőanyagokat használtak. Naponta akár 150-200 kg fonalat is megszíneztek. A szőnyeggyárban akkoriban olyan sok fonalra volt szüksége, hogy testvérüzemek (Kunszentmiklós, Tápé, Szarvas, Szentés és Békéscsaba) is besegítettek a fonalfestésben. A helyi szőnyeg legjellemzőbb színei a vörös, a sárga és a barna árnyalatai

voltak. Egy bonyolultabb mintájú szőnyeghez azonban akár 25-28 különböző színű fonálra volt szükség.

6.2 A szövés folyamata

Álló szövőszéken általában csomózott, fekvő szövőszéken szövött szőnyegek készültek (12-13. ábrák). Békésszentandrásen mindkét fajta szövőszéket használtak. Az álló szövőszékeken perzsa, a fekvőn pedig torontáli szőnyeget szőttek. A múzeumban mindkét fajta szövőszék megtekinthető és rövid kisfilmek segítségével bemutatják a rajta folyó munkát.

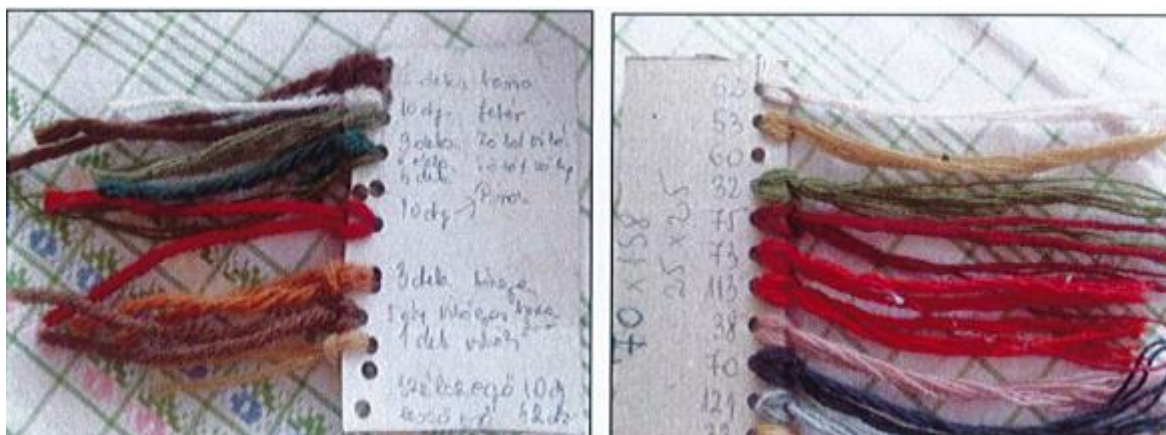

12. ábra Fekvő szövőszék

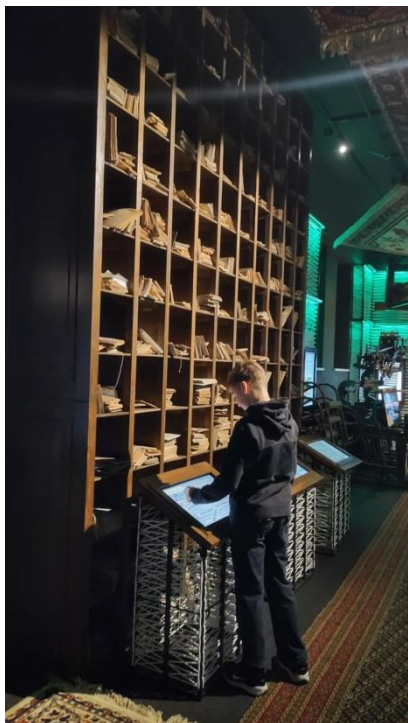
13. ábra Álló szövőszék

Mindkét szőnyegfajta készítésének technikái egymástól könnyen megkülönböztethetőek, azonban a készítés szakaszai igen hasonlóak. A folyamat mindig az eszközök és fonalak előkészítésével veszi kezdetét, majd ezt követi a felvetés és a szőnyegszövés illetve csomózás. A záró művelet a kész szőnyeg un. kikészítése. A fonalak előkészítése után, minden szövőasszony alapvető kelléke a színvilla vagy más néven csikófarok (14. ábra).

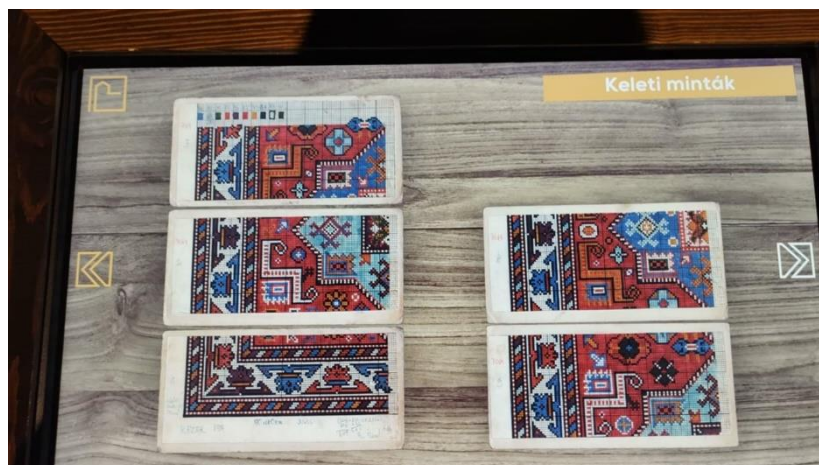

14. ábra Színvilla (csikófarok)

Ez egy olyan kartonpapír, amire felírják a szőnyeg elkészítéséhez szükséges fonal mennyiséget, valamint a fonalszínek nevét és azonosítóját. A színvilla mellett másik fontos munkaeszköz a mintarajz (műhelyrajz). A milliméterpapírra készült tervrajz előre meghatározott színnel,

16. ábra Minterajzok gyűjteménye a múzeumban

15. ábra Digitalizált szőnyegminták a kijelzőn

sorról-sorra, négyzetenként kiszínezett mintát jelent. Minden egyes négyzet egy-egy csomót jelent. Gyakran csak a teljes szőnyeg mintájának negyede kerül modellezésre, mivel a legtöbb szőnyeg mintája tükrös, szimmetrikus (15. ábra). A szövés folyamán ezeket a táblákat forgatták, fordították.

A Szőnyegmúzeumban egy egész falnyi polcos állvány tele van régi minterajzokkal, amelyek mindegyike digitalizálva van (16. ábra). Egy érintő képernyős kijelzőn minden minta megtekinthető. Számos perzsa és torontáli szőnyegmintát nézhettem én is meg. Persze nem minden mintához volt elegendő megrajzolni az 1/4 minterajzot, ilyen például a 17. ábrán látható szőnyegminterajz is.⁶

Ha már minden alapanyag rendelkezésre állt, következett a felvetőfonalak párhuzamos elrendezése a szövőszéken, mely igen pontos, precíz munkát követelt. A fonalaknak a szőnyegszövés egész folyamata során ugyanolyan

17. ábra Minterajz a békésszentandrás Szőnyeggyár épületéről

⁶ Gazsó Dóra Júlia: *A békésszentandrás kézi csomózású perzsa-szőnyeg-szövés munkafolyamatainak szókincse*. Békésszentandrás, 2013. 76-81. oldal

hosszúnak és feszesnek kellett maradnia. A felvetést követte a szöveg.

Összegzés

A dolgozatom összegzéseként a korábbi kérdéseimre a következő válaszokat kaptam:

- **Milyen történet rejlik a Szőnyeggyár épülete mögött?**

Miután megismertem a Szőnyeggyár elmúlt 100 évének történetét, számomra is világossá vált, hogy miért vált településünk szimbólumává az épület. A történelem és a mindenkori gazdasági helyzet nem kímélte az elmúlt évek során, megélt dicső és fényes időszakokat, de a hullámvölgyekből is bőven jutott neki.

18. ábra Szőnyeggyár akkor, Bordür Hotel most

- **Hogyan változott az épület funkciója az elmúlt 100 év során?**

Az elmúlt 100 év során a kezdetektől a Szőnyeggyár főépületként üzemelt az építmény, a második világháború idején átmenetileg zárva volt és raktárként üzemelt. A háborús évek után újra szőnyegszövő üzemként töltötte be szerepét egészen a 2000-es évek elejéig. Az utolsó években főként szőnyegraktárként használták. A végleges bezárást követően évekig elhagyatottan és gondozatlanul állt az épület. Napjainkban wellness szállodaként üzemel.

- **Milyen turisztikai hatásai lehetnek a község jövőjére nézve?**

Békésszentandrás már régóta népszerű turisztikai célpont országszerte. A nagyközség népszerűségéhez nagymértékben hozzájárult a Szőnyeggyárból átalakított luxus hotel híre. A felújítások kezdetén a lakosokat jelentősen megosztotta a szálloda építésének ötlete. Sokan úgy gondolták, hogy az építkezéssel elveszíti az épület a jellegzetes karakterét, ezzel elveszítve településünk egyik legfontosabb örökségét. Idővel, ahogy befejeződtek az munkálatok, mindenkit meggyőzött a látvány, hogy az épület teljes pompájában idézi számunkra a múlt dicső éveit.

2024. december 3-án a Klasszis TopDesign versenyen, aminek bírálóbizottságában a turizmus minden szakágából meghívott elismert szakemberek ültek, első helyen végzett. A díjat azzal érdemelte ki, hogy az épület design elemeiben elmeséli a saját történetét a vendégnek.⁷ Ugyanebben az évben elnyerte „Az Év Hotele” díjat is, ami még inkább ismertté tette szülőfalumat.

Dolgozatom végén megemlíteném, hogy nagyon örülök, hogy ezt a témát választottam. Nagyon sokat tanultam szülőfalum egyik legfontosabb jelképéről és most már értem, hogy miért van ekkora jelentősége a Szőnyeggyárnak falunk életében.

Büszkeséggel tölt el, hogy ebben a nagyközségben élhetek!

⁷ <https://www.newjsag.hu/2024/12/06/ismet-a-topdesign-topjan-a-bordur/> (2025.03.01.)

Irodalomjegyzék:

Hévizi Róbert: *A múlt velünk él! Helytörténeti kalauz Békésszentandrásról*. Békésszentandrás, 2022. 3-7. oldal

Gazsó Dóra Júlia: *A békésszentandrási kézi csomózású perzsa szőnyeg-szövés munkafolyamatainak szókinccse*. Békésszentandrás, 2013. 72-73. oldal

Gazsó Dóra Júlia: *A békésszentandrási kézi csomózású perzsa szőnyeg-szövés munkafolyamatainak szókinccse*. Békésszentandrás, 2013. 76-81. oldal

<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-ki-kicsoda-az-antik-mitoszokban-F869D/a-F86A8/arakhne-F877B/> (2024.11.12.)

<https://www.naintrading.hu/keleti-szonyegek/history> (2024.11.12.)

<https://www.newjsag.hu/2018/07/26/ma-szallitjak-a-parlamentbe-a-bekesszentandrasi-szonyeget/> (2025.02.12.)

<https://www.newjsag.hu/2024/12/06/ismet-a-topdesign-topjan-a-bordur/> (2025.03.01.)

Ábrajegyzék

1. ábra Békésszentandrás Szőnyeggyár épülete 1924-1926 között
Hévizi Róbert: *A múlt velünk él! Helytörténeti kalauz Békésszentandrásról.*
Békésszentandrás, 2022. 50. oldal
2. ábra Békésszentandrás elhelyezkedése
https://www.google.com/maps/@46.8665995,20.4873705,15z?hl=hu&entry=tту&g_e p=EgoyMDI1MDIyNC4wIKXMDSOASAFQAw%3D%3D (saját szerkesztés, 2024.10.15.)
3. Pazyryk szőnyeg
<https://www.naintrading.hu/keleti-szonyegek/history> (2024.11.12.)
4. ábra Bíró Erzsébet, az első békésszentandrás szövőlány
Hévizi Róbert: *A múlt velünk él! Helytörténeti kalauz Békésszentandrásról.*
Békésszentandrás, 2022. 49. oldal
5. ábra A Parlament alsóházi társalgójában található vörös szőnyeg
Hévizi Róbert: *A múlt velünk él! Helytörténeti kalauz Békésszentandrásról.*
Békésszentandrás, 2022. 53. oldal
6. ábra A Parlament Főrendiházi társalgójában található kék szőnyeg
Hévizi Róbert: *A múlt velünk él! Helytörténeti kalauz Békésszentandrásról.*
Békésszentandrás, 2022. 53. oldal
7. ábra A 2018-ban elkészült új kék szőnyeg
<https://www.newjsag.hu/2018/07/26/ma-szallitjak-a-parlamentbe-a-bekesszentandراسi-szonyeget/> (2025.02.12.)
8. ábra A valamikori Szőnyeggyár épülete, ma luxushotellként üzemel
<https://www.bordurhotel.hu/en/hotel> (2025.02.01.)
9. ábra Saját szőnyegminta készítése (saját fotó, 2024.11.16.)
10. ábra A hotel falait díszítő mozaikos ablakok
<https://www.newjsag.hu/2023/03/14/lakossagi-bemutato-bordur-hotel/> (2025.02.02.)
11. ábra Gyapjú farkasolás folyamata
<https://ariadnemuhely.blogspot.com/2013/10/farkasolo-geeeeeep.html> (2024.012.11.)
12. ábra Fekvő szövőszék (saját fotó, 2024.11.16.)
13. ábra Álló szövőszék (saját fotó, 2024.11.16.)

14. ábra Színvilla (csikófarok)

Gazsó Dóra Júlia: *A békésszentandrási kézi csomózású perzsa szőnyeg-szövés munkafolyamatainak szókincse*. Békésszentandrás, 2013. 80. oldal

15. ábra Digitalizált szőnyegminták a kijelzőn (saját fotó, 2024.11.16.)

16. ábra Mintarajzok gyűjteménye a múzeumban (saját fotó, 2024.11.16.)

17. ábra Mintarajz a békésszentandrási Szőnyeggyár épületéről

Gazsó Dóra Júlia: *A békésszentandrási kézi csomózású perzsa szőnyeg-szövés munkafolyamatainak szókincse*. Békésszentandrás, 2013. 77. oldal

18. ábra Szőnyeggyár akkor, Bordűr Hotel most.

<https://www.newjsag.hu/2024/12/06/ismet-a-topdesign-topjan-a-bordur/> (2025.01.13.)